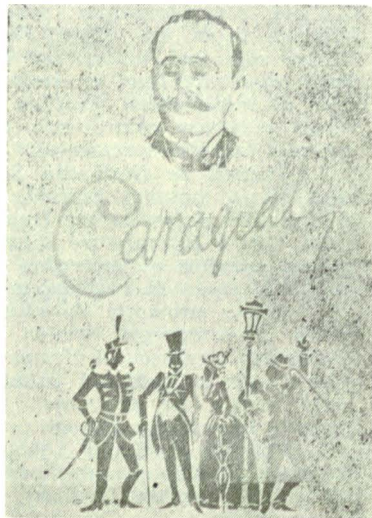

■ „Zilele I. L. Caragiale“

La Craiova ființează o societate literară „I. L. Caragiale“, care se reunește anual, prilejuind manifestări teatrale și colocviale închinare clasicului nostru. Vin, la aceste manifestări, caragialeologi de renume, critici literari, profesori universitari, critici de teatru, regizori; sînt invitate cele mai recente spectacole cu piesele lui Caragiale. Este o inițiativă frumoasă, rodnică, demnă de mare interes. Anul acesta, în ianuarie, s-a desfășurat a treia ediție a „Zilelor I. L. Caragiale“.

A lături de trecerea în revistă a celor mai valoroase spectacole Caragiale, la fiecare nouă ediție, momente de interes sînt colocviile științifice anuale, dezbaterile ce țin de exegeza literară și scenică a inepuizabilei moșteniri culturale lăsate de clasicul nostru.

Tema colocviului a fost mai largă ca de obicei: „Prezența lui Caragiale în universul cultural românesc“. Dar, în acest context tematic, ilustrat cu contribuții științifice inedite, cu clarificări și determinări de concept remarcabile (datorate unor caragialeologi, critici literari și teatrologi ca Mihai Ungheanu, Valentin Silvestru, I. Constantinescu, Ștefan Cazimir, Mircea Tomuș ș.a.), cursul dezbaterilor a tins către elucidarea problematicii practicii profesional-teatrală, sub semnul restituirilor fertile, al exegezei novatoare și profunde. Faptul că, în actuala ediție, au fost prezentate două variante de intruchipare scenică modernă a comediei *O noapte furtunoasă* (datorate colectivului Teatrului Giulești și studenților de la Institutul de teatru „Szentgyörgyi István“ din Tîrgu Mureș), ca și ecourile unor spectacole cu aceeași piesă din edițiile

Colocviul „Prezența lui Caragiale în universul cultural românesc“

anterioare (ale Teatrului Național din Craiova și Teatrului de Comedie), a avut rostul de a canaliza, în bună măsură, discuția „la obiect“, asupra acestei capodopere caragialeene și a receptării ei contemporane. Această abordare predilectă nu a restrîns cu nimic orizontul dezbaterii — așa cum fusese proiectată inițial — ci i-a imprimat un caracter aplicativ benefic.

Concepția regizorală care a stat la baza spectacolului Teatrului Giulești — ilustrată pe scenă, și susținută „la masa rotundă“ de regizorul Alexa Visarion — a constituit capitolul cel mai amplu al dezbaterilor, care au oscilat permanent între

A fost prezentat spectacolul O noapte furtunoasă al Teatrului Giulești, în regia lui Alexa Visarion. Cu o propunere îndrăznească din punct de vedere regizoral, ambițioasă în direcția unor interpretări inedite, neîmplinită în unele momente (mai cu seamă în prima parte), neîmplinită și din punct de vedere al interpretării (mai cu seamă în compartimentul feminin), reprezentarea a stîrnit pătimașe controverse, argumentate și justificate de ambele părți care polemizau (asupra spectacolului, v. cronică în revista noastră nr. 11/1979).

Teatrul de Nord din Satu Mare-secția română a prezentat D'ale carnavalului într-o montare hibridă, fără unitate stilistică, amestec indecis de bufonadă și îngroșări deformatoare (regia, Bogdan Ulmu), cu zgomot mult și stridențe iritante, într-o interpretare diletantă, derutată, dezolantă. A fost mai mult decît o cădere, rezultat al încercării de a interpreta forțat sensurile comediei, a fost o impietate arogantă, respinsă unanim.

Prima promoție de absolvenți-actori ai secției române de la Institutul de teatru „Szentgyörgyi István” din Tirgu Mureș a prezentat, în regia semnată de Constantin Codrescu și Ileana Burlacu, O noapte furtunoasă, spectacol voios, alert, care a pus în evidență calitățile tinerilor interpreți, în mod convingător pentru toată lumea. Ne propunem să revenim pe larg asupra spectacolului, odată cu trecerea în revistă a întregii producții a acestei promoții.

Boborul și Conul Leonida față cu reacțiunea, spectacol-coupé al Teatrului Național din Craiova, propune cîteva soluții inedite, dar care nu se traduc multumitor în spectacolul realizat, cam în pripă, de Mircea Cornișteanu.

„Zilele I. L. Caragiale” s-au încheiat cu spectacolul O scrisoare pierdută prezentat de Teatrul „Bulandra”, a cărui valoare a fost reconfirmată de succesul reperat pe scena craioveană. Un accident a lipsit reuniunea de prezența Teatrului „Nottara” cu spectacolul Inele, cercei, betea.

Manifestarea s-a justificat, în primul rînd, prin marele interes pe care l-a stîrnit în rîndurile spectatorilor, în al doilea rînd, prin ținuta discuțiilor din colocvii.

În deschiderea acestor acțiuni a fost lansat volumul lui Valentin Silvestru „Elemente de caragiologie”.

Rep.

elogiu și contestare. Contestare — dar, desigur, nu în mod absolutizant. Puse permanent în coordonatele unei viziuni integratoare, cele mai multe dintre intervenții au privit spectacolele în discuție sub unghiul de vedere al necesității unei exegeze moderne a operei caragialeene și al reconsiderării scriitorului ca precursor al sensibilității și al artei moderne. Spectacolul lui Visarion a fost analizat în detaliu, depistîndu-i-se calități primordiale: viziunea carnavalescă, atmosfera de „veselă relativitate” în care „totul este luat în deriziune în mod benign”, translaarea motivelor tragice în motive de farsă grotescă. Prețuind cu deosebire modernitatea spectacolului, criticul de teatru Valentin Silvestru a subliniat elementele inedite de limbaj teatral folosite, metamorfozele de limbaj și de structură ale personajului și ale tehnicilor spectacologice moderne care restituie textului, subliniind-o, calitatea de chintesență a genului satiric. Tot astfel, dramaturgul Theodor Mănescu s-a oprit cu precădere, în expozeul său, asupra modalităților inedite în care „mitul” sau „tirania” presei burgheze au apărut în spec-

tacol ca ax al acțiunii și gîndirii personajelor, ca mobil și efect al „ipocriziei” în imoralitate a „clanului organizat în acțiune” din piesa O noapte furtunoasă și din celelalte capodopere caragialeene. Cunoscutul critic literar și om de catedră ieșean Ion Constantinescu a adus clarificări teoretice importante, pe marginea spectacolelor prezentate, făcînd distincții riguroase, de exemplu, între modalitățile inspirate utilizate în spectacolele lui Alexa Visarion sau Mircea Cornișteanu, și viziunea îngroșat-grotescă și ostentativ „modernistă” a lui Bogdan Ulmu din spectacolul sătmărean cu D'ale carnavalului.

Colocviul științific la care ne referim a depășit cadrul unei dezbateri profesionale, propunînd contribuții teoretice de prim ordin și întreținînd un climat propice stimulării spiritului novator în spectacologia creației dramatice caragialeene, aplicării noilor determinări de concept în sfera practicii scenice, efortului de a găsi o formă proprie artei dramatice dedicate exegezelor caragialeene valorificatoare.

Al. Firescu